

GASSCO AS
Postboks 93
5501 HAUGESUND

Oslo, 13.06.2023

Deres ref.:
D-1000399048

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/1591

Saksbehandler:
Astrid Jevne Mæland

Vedtak om tillatelse til avslutning av Valemon rørgassrørledning

Vi viser til søknad datert 20. mars 2023.

1 Vedtak

Miljødirektoratet gir Gassco AS tillatelse etter forurensningsloven til aktiviteter tilknyttet Fase 1 ved avslutning av Valemon rørgassrørledning. Tillatelsen omfatter;

- Bruk av kjemikalier i gul og grønn kategori
- Unntak fra aktivitetsforskriften § 60 om oljeinnhold under 30 mg/l
- Krav om avslutningsrapport

En forenklet avslutningsrapport som omfatter fase 1 skal oversendes Miljødirektoratet senest 1 år etter at rørledningen er tatt ut av drift og aktiviteter i forbindelse med rengjøring er avsluttet.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11 jf. § 16, jf. HMS-forskriftene for petroleumsvirksomheten.

Unntak fra krav i HMS-forskriftene for petroleumsvirksomheten er gitt etter rammeforskriften § 70.

Forbruk og eventuelle utslipp skal rapporteres til Miljødirektoratet i henhold til gjeldende krav og retningslinjer for årlig rapportering fra petroleumsvirksomhet til havs.

Gassco AS skal betale et gebyr for Miljødirektoratets saksbehandling. Gebyret fastsettes til 74 800 kroner. Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4.

Dersom Gassco ikke tar i bruk tillatelsen eller deler av tillatelsen innen fire år, må operatøren informere Miljødirektoratet om dette. Vi vil da vurdere om tillatelsen fortsatt skal gjelde, eller om den skal endres eller trekkes tilbake.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Valemon rørgass-rørledning (VRGP) er 177 km lang og transporterer rørgass fra Valemon til Heimdal stigerørsplattform. Rørledningen består av to deler. Den eldste seksjonen på 150 km gikk mellom Huldra og Heimdal og ble installert i 2001. Den nyeste seksjonen på 27 km mellom Valemon og Huldra-rørledningen ble installert i 2013. sammenkoblingen mellom to de rørledningene ble utført i 2014, og VRGP har vært i drift mellom Valemon og Heimdal siden 3. januar 2015.

VRGP krysser Vikingbanken i retning nord-sør, og vanddyper varierer mellom 100 og 140 meter. Rørledningssystemet består av 37 000 tonn stålrør med 41 000 tonn betongkappe. Det er installert om lag 100 tonn offeranoder på rørledningen. VRGP ligger i all hovedsak eksponert på sjøbunnen.

2.1 Operatørens søknad

VRGP er operert av Gassco med Equinor som teknisk tjenesteyter. Som teknisk tjenesteyter for Gassco, vil alt arbeid under fase 1, 2 og 3 bli utført av Equinor i samarbeid med deres leverandører.

2.1.1 Tidsplan og inndeling av avslutningsaktiviteter

Avslutningen av VRGP består av tre faser. Etter rengjøringsoperasjonen er gjennomført i fase 1 vil rørledningen bli koblet fra prosessanlegg og trykkilder på Valemon og Heimdal. Gassco opplyser om at det på Valemon-siden ikke vil gjennomføres ytterligere arbeider i denne omgangen. Når en fremtidig fjerning av Valemon-plattformen realiseres vil beskyttelsesdeksler innenfor Valemons sikkerhetssone fjernes og rørledningen vil kappes ved overgangen mellom stigerør og rørledning.

Fase 1

I fase 1 oppgir Gassco at VRGP vil tømmes for hydrokarboner og fylles med vann. Aktivitetene i denne fasen er planlagt gjennomført i tredje kvartal i 2023, og vil gjennomføres mens Valemon og Heimdal-plattformene er tilkoblet. Ifølge Gassco vil et piggetog bestående av fire pigger pumpes med sjøvann fra Valemon til Heimdal. Mellom piggene vil det tilsettes MEG for å hindre hydratdannelse. Væskestrømmen som ankommer Heimdal, vil behandles på Heimdal. Gass vil skilles ut og ledes til St. Fergus via Vesterled-rørledningen, kondensat vil ledes til Brae og vann/MEG vil gå igjennom rensanlegget for produsert vann før vannet slippes til sjø på Heimdal.

Etter at rørledningen er rengjort og fylt med sjøvann oppgir Gassco at det vil pumpes inn en friksjonspigg fra Heimdal i retning Valemon. Ved setting av friksjonspiggen vil omtrent 75 m³ sjøvann komme ut på Valemon. Dette vannet er sjøvann som står i VRGP fra Valemon og 350 meter i retning Heimdal. Ifølge Gassco forventes det at sjøvannet vil være rent, men at det kan inneholde rester av kondensat fra rørveggen som kan dras med når sjøvannet pumpes ut. Gassco oppgir at det ved tilsvarende operasjoner har blitt målt mellom 20 og 80 ppm olje i sjøvannet, og basert på dette forventer ikke Gassco at konsentrasjonen av kondensat vil overstige 100 ppm. Dersom vannet har en konsentrasjon av kondensat på 100 ppm, vil det totale utslippet av kondensat være 7,5 kg.

Etter at rørledningen er rengjort, fylt med sjøvann, og friksjonspiggen er satt vil rørledningen fysisk bli frakoblet prosessanlegget og trykkilder på Valemon og Heimdal.

Fase 2

Gassco skriver at Fase 2 omfatter arbeider på havbunnen innenfor Heimdals sikkerhetssone i 2024. Arbeidene vil klargjøre for fjerning av plattformene på Heimdal. Dette inkluderer å kutte VRGP fra Heimdal stigerørplattform, i tillegg til fjerning og kutting av rørledninger og beskyttelsesdeksler.

Gassco opplyser om at alle arbeider på VRGP under fase 2 vil bli utført av Equinor på vegne av Gassco. Ifølge Gassco har Heimdal avslutningsprosjekt inngått tilsvarende avtaler med andre eiere av rørledninger ved Heimdal for å sikre en effektiv gjennomføring av undervannsarbeidet i sikkerhetssonen rundt Heimdal. Dette vil omfattes i en egen søknad fra Equinor til Miljødirektoratet.

Fase 3

Gassco oppgir at Fase 3 omfatter aktiviteter som skal gjennomføres etter fjerning av plattformene på Heimdal. Dette innebærer fjerning av gjenværende strukturer, fjerning av nedfall og en endelig undersøkelse av sjøbunnen innenfor Heimdals sikkerhetssone.

Gassco opplyser at alle arbeider på VRGP under fase 3 vil bli utført av Equinor på vegne av Gassco, og vil omfattes i en egen søknad fra Equinor til Miljødirektoratet.

2.1.2 Oppfølging etter sluttdisponering

Sluttdisponeringen medfører at VRGP bli etterlatt eksponert på sjøbunnen. Ifølge Gassco vil dette være uproblematisk så lenge rørledningen har en tilstand som gjør at den tåler overtråling. Gassco oppgir at de vil foreta inspeksjoner for å overvåke grad av nedbrytning og utvikling av eventuelle frie spenn, og at passende tiltak vil iverksettes så snart det identifiseres et behov. Ifølge Gassco er eksempler på tiltak steinfylling av eventuelle frie spenn, eller grøfting av rørledningsseksjoner.

For ytterligere informasjon viser vil til operatørens søknad.

2.2 Rettslig utgangspunkt

Avslutningsplanen for Valemon rørgass-rørledning ble godkjent av Olje- og energidepartementet 20. desember 2022, med frist for endelig disponering innen utgangen av 2028. Vedtatt sluttdisponering av VRGP er etterlatelse av rørledningen eksponert som i dag, med frie ender tildekket.

Overordnede rammer for petroleumsvirksomheten er gitt i stortingsmeldinger om regjeringens miljøvernpolitikk og om petroleumsvirksomhet. I denne saken har vi lagt til grunn rammene som er gitt i Meld. St. 20 (2019-2020) Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene — Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak.

I vår behandling av søknaden er prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 lagt til grunn. Forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 legger rammer for å sikre at naturmangfoldet blir ivarettatt.

Tillatelsen, med presiseringer og spesifikke krav, gjelder i tillegg til kravene i HMS-forskriftene for petroleumsvirksomheten.

3 Miljødirektoratets vurdering

3.1 Begrunnelse for vedtaket

Etter Miljødirektoratets vurdering, kan aktivitetene i fase 1 tillates med vilkårene som stilles.

Omsøkte aktiviteter for fase 1 vil ikke berøre sedimenter eller bunnfauna. Aktivitetene som skal utføres i fase 2 og 3 vil bli inkludert i kommende søknader fra Equinor, og er derfor ikke omfattet av foreliggende tillatelse. Nærmere vurderinger av forurensningssituasjonen vil derfor bli gjort knyttet til fremtidige prosjektfaser basert på Equinors kommende søknader. Dersom oppfølging etter sluttdisponering identifiserer behov for steinlegging eller grøfting, må det gjøres en vurdering om denne aktiviteten er søknadspliktig. Dersom aktiviteten er søknadspliktig, må operatøren søke Miljødirektoratet i forkant av aktiviteten. All aktivitet knyttet til rørstrekningen over Vikingbanken vil være søknadspliktig.

Saken er tilstrekkelig opplyst til at Miljødirektoratet kan fatte et vedtak, jf. forvaltningsloven § 17. Miljødirektoratet vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8 og at aktiviteten ikke vil komme i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Det foretas derfor ingen nærmere vurdering av naturmangfoldloven §§ 9 og 10.

3.2 Begrunnelse for utvalgte vilkår og krav

3.2.1 Bruk og utslipp av kjemikalier

Gul og grønn kategori

Miljødirektoratet gir tillatelse til bruk av stoff i gul og grønn kategori i det omfanget som er nødvendig for å gjennomføre tillatte aktiviteter.

Anslått mengde bruk av stoff i gul kategori er 4,5 tonn, og anslått mengde bruk av stoff i grønn kategori er 185 tonn.

Bruk av de omsøkte kjemikaliene vil foregå på Valemon, og gis basert på at disse er nødvendige for rengjøring av røggass-rørledningen. Utslippet av kjemikaliene vil skje på Heimdal, hvor Equinor er ansvarlig operatør. Tillatelse til utslipp på Heimdal er gitt og begrunnet i Miljødirektoratets Vedtak om tillatelse til avslutningsaktiviteter ved Heimdal, datert 9. juni 2023.

3.2.2 Unntak fra krav i HMS-forskriftene

Miljødirektoratet gir et midlertidig unntak for konsentrasjonsgrensen på 30 mg/l for olje i annet oljeholdig vann gitt i aktivitetsforskriften § 60a. Unntaket gjelder for utslipp av 75 m³ sjøvann fra VRGP på Valemon i forbindelse med setting av friksjonspigg.

Det skal gjennomføres prøvetakning av vannet, og utslippet skal rapporteres i årsrapporten for Valemon for 2023 og i avslutningsrapporten.

I forbindelse med den planlagte aktiviteten er det gjennomført en simulering av massebalanse for et utslipp av kondensat fra Valemon. Gassco oppgir at massebalansen viser at ca. 86 % av utslippet vil fordampe umiddelbart, og resten vil dispergeres naturlig, slik at det etter tre timer ikke er mer kondensat igjen på overflaten (forutsatt et rent kondensatutslipp). Miljøpåvirkningen av et slikt utslipp er forventet å være liten.

3.2.3 Restinnhold av olje og andre miljøgifter i rørledningen

Miljødirektoratet stiller krav om at restinnholdet av olje og andre miljøgifter, herunder kvikksølv, i den etterlatte Valemon rørgass-rørledningen skal være så lavt som mulig, og at rengjøringsprosessen og måleresultater skal dokumenteres som del av avslutningsrapporten

3.2.4 Avslutningsrapport

Miljødirektoratet stiller krav til at Gassco utarbeider en forenklet avslutningsrapport for fase 1. Rapporten skal oversendes Miljødirektoratet seinest 1 år etter at rørledningen er tatt ut av drift og aktiviteter i forbindelse med rengjøring er avsluttet.

Generelt skal rapporten vise at avslutningsaktivitetene er gjennomført i henhold til krav og vilkår gitt i tillatelsen, og skal brukes som beslutningsgrunnlag for eventuelle krav om ytterligere undersøkelser eller overvåking av lokaliteten. Avslutningsrapporten skal verifisere og dokumentere opprydning og gjenbruk av materialer, herunder hva som er tatt til land og status for eventuelle etterlatte strukturer. Den skal informere om rengjøringsgraden av rørledningen, utslipp av vann med kondensat på Valemon, samt bruk og utslipp av kjemikalier i forbindelse med rengjøringsaktiviteten. Vi forventer at Gassco inkluderer informasjon om planer for fremtidig overvåking av rørledningen, og eventuelt hvilke tiltak som vurderes som aktuelle i fremtiden.

Ifølge søknaden vil fase 2 og 3 utføres av Equinor på vegne av Gassco. Avslutningsaktiviteter i fase 2 og 3 for rørgass-rørledningen må inkluderes i avslutningsrapporten for Heimdal. Kommende avslutningsarbeid for rørledningen på Valemon-siden må inkluderes i fremtidig avslutningsrapport for Valemon. Miljødirektoratet forutsetter at Gassco påser at kommende avslutningsaktiviteter tilknyttet rørgass-rørledningen inkluderes av Equinors avslutningsrapporter og bistår Equinor ved eventuelt behov.

4 Saksgang

Miljødirektoratet behandler søknader i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven.

4.1 Forhåndsvarsel og uttalelser

Saken er forhåndsvarslet i samsvar med forurensningsforskriften § 36-5. Frist for å gi uttalelse var 7. juni 2023.

Nedenfor følger en kort oppsummering av uttalelsene og operatørens kommentarer til disse. Miljødirektoratet har vurdert uttalelsene og kommentarene ved behandlingen av søknaden.

4.1.1 Uttalelser og operatørens kommentarer

Fiskeridirektoratet uttalelse 6. juni 2023

Fiskeridirektoratet gir en generell uttalelse knyttet til fiskeriinteresser.

Fiskeridirektoratets kartløsning viser data om fiskeriaktivitet, fiskerireguleringer og andre karttema, <https://portal.fiskeridir.no/fiskeri>, og Fiskeridirektoratet ber om at denne informasjonen brukes ved behandling av søknaden. Fiskeriaktivitet er første ledd i sjømatnæringens verdikjede, som leverer ren og trygg sjømat i et globalt marked.

Av hensyn til fiskeriaktivitet ber Fiskeridirektoratet om at det stilles strenge krav til utslipp av miljøgifter. Utslipp av stoff og kjemikalier som i aktivitetsforskriften er kategorisert som svarte, røde og gule må unngås, og søkes substituert. Når det gjelder andre stoffer ber Fiskeridirektoratet om at utslippene reduseres til et minimum. Fiskeridirektoratet forutsetter at Miljødirektoratet setter krav om bruk av best tilgjengelige teknologi (BAT).

Operatørens kommentar

Utformingen av pigging er slik at Gassco har maksimal effekt av mekanisk rengjøring, slik at Gassco unngår bruk av kjemikalier. Kjemikaliene som skal brukes i operasjonen er i gul og grønn miljøklasse. For øvrig henviser Gassco til søknaden. Gassco/Equinor etterstreber å minimere sitt miljøavtrykk, blant annet for å ta hensyn til fiskerivirksomhet.

Havforskningsinstituttets uttalelse 6. juni 2023

Havforskningsinstituttet (HI) viser til at det i søknaden står at rørledningen over tid vil brytes ned i mindre biter. HI skriver at disse mindre bitene vil videre kunne brytes ned til enda mindre biter, suspenderte nanopartikler og oppløste metaller som kan spres og tas opp i økosystemet. Stål og betong inneholder en rekke komponenter inkludert metaller som f.eks. kalsium, silisium, jern og aluminium som kan ha ulike biologiske effekter når de settes fri pga. nedbrytning og opptak i økosystemet muliggjøres.

På kort sikt vil rørledningen først og fremst representere et forsøplingsproblem. På lengre sikt vil rørledningen både kunne utgjøre et mulig miljøproblem og hinder og fare for fiske med bunnredskaper og vil dermed samtidig også kunne utgjøre en mulig frisoner der nytt biologisk

mangfold kan etablere seg. Påvirkningen fra rørledningen på det biologiske mangfoldet og eventuelle langtidseffekter på området som biologisk produksjonsområde og fremtidig mattrygghet er ukjent.

For å øke kunnskapen om nedbrytning vil det derfor være nødvendig å etablere et overvåkningsregime, inkludert målemetodikk, for å følge opp den fysiske-kjemiske nedbrytningen til biter, nanopartikler og oppløste ioner for å kunne avdekke kjemiske og biologiske effekter av å etterlate 37 000 tonn stål og 41 000 tonn betong på havbunnen. I tillegg kan etterlatt infrastruktur fungere som kunstige rev og gjemteplasser for fisk. HI vil også påpeke at det er viktig at utstyret som står igjen er rengjort og fritt for oljerester og andre miljøgifter og at det må dokumenteres at materialer som står igjen i havet ikke lekker ut skadelige stoffer.

Målinger og observasjoner av overnevnte faktorer vil kunne bidra til å lage bedre modeller for fremtidig deponering av andre rørledninger. HI anbefaler derfor å sette i gang et overvåkningsprogram allerede nå for å utvikle og forbedre rådgivningen som kommer til å bli mer hyppig i fremtiden etter hvert som en økende mengde petroleumsrelatert infrastruktur fases ut.

Operatørens kommentar

Gassco vil etablere ett overvåkningsregime som tar hensyn til anbefalinger i M-1952 og M-300 dokumenter fra Miljødirektoratet, inklusiv målemetodikk for å følge opp nedbrytningen av røret og verifikasjon av at røret ikke lekker ut skadelige stoffer. Overvåkningsprogrammet vil være på plass i løpet av 2023.

5 Klagerett

Gassco AS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på dette vedtaket, inkludert gebyrsatsen, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes, og andre opplysninger som kan ha betydning for saken bør komme fram.

Klagen sendes til Miljødirektoratet innen tre uker fra dette brevet ble mottatt.

En klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Miljødirektoratet eller Klima- og miljødepartementet kan beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

Miljødirektoratet sender kopi av dette brevet med vedlegg til berørte i saken.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ann Mari Vik Green
seksjonsleder

Astrid Jevne Mæland
senioringeniør

Kopi til:

EQUINOR ENERGY AS
OLJEDIREKTORATET
PETROLEUMSTILSYNET
FISKERIDIREKTORATET
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET